

Рациональне обрізування плодоносної деревини груші полягає в наступному:

– дво- і трирічні гілки, наприклад, дерев сорту Аббат Фетель сильно вкорочують – до приросту попереднього року, з переводом на бічний плодовий прутик, що стане пагоном продовження, навпіл ріжуть також усі дворічні гілки з кільчатками (рис. 12, а), залишаючи плодові прутики, що плодоноситимуть в наступному році (рис. 12, б);

– для відновлення приростів сильніше обрізують старші 4–5-річні гілки (рис. 13, зліва);

– чеканять плодухи і короткі слаброслі гілочки без приросту (рис. 13, справа); плодові прутики не обрізують;

– у сортів Вільямс і Кайзер не обрізують дворічні гілки з кільчатками і генеративними бруньками, у Конференції і Деканки дю Коміс їх укорочують до 7–8 генеративних бруньок (кільчаток); у сорту Аббат Фетель сильно обрізують дворічні гілки, залишаючи навантаження лише з 3–4 генеративних бруньок (кільчаток).

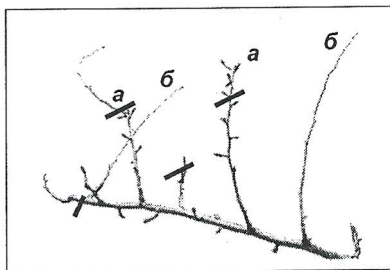
Літнє обрізування. Наприкінці травня – в червні в сильнорослих сортів, схильних до утворення чисельних жировиків, виривають або вирізують "на кільце" півметрові трав'янисті прирости на верхівці і стовбурі, не залишаючи сучків. Запобігаючи сонячним опікам, пагони виривають за один раз.

Подяка О.О.Дрозд та Г.О.Крупченко за переклади з італійської

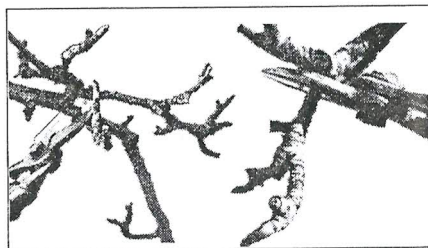
Література

1. Bargioni G., Bassi G., Comerlati G., Rigo G. La potatura delle piante da frutto. Vol 1.– Verona: Edizioni L'Informatore Agrario, 2012.– P. 34-48.
2. Bellini E. La coltivazione del pero.– Verona: Edizione l'informatore agrario, 1993.– P. 220-221.
3. Sansavini S. Modelli d'impianto, portinesti e forme d'allevamento del pero // La coltura del pero per una produzione integrata.– Verona, 1993.– P.89-120.

(**О.В. Мельник**)

Рис. 12. Обрізування плодоносної деревини груші сорту Аббат Фетель (пояснення в тексті) [1].

Рис. 13. Обрізування багаторічної плодоносної деревини [1].

ЗА РУБЕЖЕМ

ЗА РУБЕЖЕМ

КОНСТРУКЦІЇ НАСАДЖЕНЬ ГРУШІ В ПІВДЕННІЙ ЄВРОПІ

За матеріалами виступу професора Болонського університету Стефано Музаккі на міжнародному семінарі "Високointенсивні технології – в садівництві" в Уманському національному університеті садівництва та зарубіжними публікаціями.

Нротягом двох останніх десятиріч італійські садівники активно запроваджують інноваційні конструкції насаджень груші на підщепах різної сили росту. Оптимізація щільності садіння забезпечує досягнення врожайності понад 60 тонн з гектара за умови дотримання технології, зокрема, підрізування коренів для контролю росту і стимулювання раннього плодоношення. Високої врожайності з отриманням 50–60% плодів діаметром більше 70 мм досягають запровадженням ефективного сортименту, зокрема сорту Аббат Фетель, та ущільненим садінням дерев.

Останнім часом насадження груші, зокрема сорту Аббат Фетель, в Італії нерідко закладають в регіонах з малопродатними для айвової підщепи ґрунтово-кліматичними умовами. Використання ж насіннєвих підщеп і кореневласних дерев з нижчою щільністю садіння потребує модернізації технології вирощування саджанців та конструкції саду.

Не зважаючи на габарити крон, затрати на обрізування і збір урожаю, серед традиційних насаджень зі щільністю 1–1,5 тис. дерев на гектарі в Італії все ще використовують пальмету. Ширше розповсюджені насадження середньої щільності – 2–4 тис. дер./га – з веретеноподібною кроною, відносно низькими затратами ручної праці, особливо на збирання врожаю, яке проводять частіше за

1. Системи ведення насаджень груші [3]

Рівень щільності	Число дерев, тис./га	Підщепа	Форма крони
Низький	1–2	Сіянцева, Фарольд, айва ВА 29	Вільноростуча пальмета
Середній	2–4	ВА 29, айва Сідо, айва Н	Вільноростуча пальмета, Бібаум, веретено
Високий	4–7	айва С, айва Адамса, айва Н	Веретено, V-подібна
Дуже високий	7–13	айва С	V-подібна, вертикальна вісь

все з рівня ґрунту. Кроновані саджанці на карликовій підщепі айва С забезпечують 7–8-тонний урожай дворічного саду. Набуває поширення конструкція з двопровідникових саджанців бі-баум із загущенням 3 тис. дер./га і подібною до пальмети площинною кроною. Поділом на два стовбури ефективно контролюють силу росту, тому затрати праці на формування молодих дерев груші менші.

У високощільних насадженнях із загущенням 4–7 тис. дер./га альтернативу веретену створює V-подібна крона з відхиленням дерев від вертикалі під кутом 15°. Подвійна плодоносна стіна забезпечує високу освітленість, врожайність і якість продукції, хоча вартість шпалери більша й обрізування робити складніше.

У надвисокощільних насадженнях – 10–12 тис. дерев на гектарі – формують вертикальну вісь дерев, посаджених зі схемою 2,5–2,8 x 0,3–0,35 м, з одним провідником і короткими обростаючими гілками (кільчатками), ріст яких періодично відновлюють "чеканкою". Подібне насадження груші потребує високих інвестиційних затрат і може бути створене лише на карликовій айві С, оскільки інші підщепи надто сильнорослі. Прагнучи знизити затрати, саджанці вирощують здебільшого самостійно, а корені дерев підрізують майже відразу після закладання саду.

Хоча популярний в Італії сорт Аббат Фетель займає 35% обсягу валового виробництва груш, розширення площ стримане недостатньою придатністю айвової підщепи для насаджень середньої та високої щільності. Використання насінневих підщеп (Фарольд), або кореневласних дерев знижує рівень інтенсивності і потребує ретельного догляду, елементи технології для якого нерідко відсутні, особливо щодо формування й обрізування крон.

Збільшення щільності садіння до 10–13 тисяч дерев на гектарі забезпечує високу прибутковість виробництва груші сорту Аббат Фетель, хоча затрат зростають навіть до 50 тис. євро на гектар. У той же час чимало невеликих або недостатньо доглянутих грушевих садів останнім часом малоприбуткові, а щеплені на айві саджанці в італійських промислових насадженнях гинуть невідомих причин.

2. Конструкції насаджень груші в південній Європі [3]

Форма крони	Схема садіння	Число дерев, тис./га	Помологічний сорт
Вільноростуча пальмета	3,6 x 1,5	1850	Основні сорти
	4,1 x 2,0	1250	
Струнке веретено	3,5 x 1,0	2850	Основні сорти
	4,0 x 1,5	1660	
Вертикальна вісь	3,5 x 0,7	4080	Аббат Фетель, Конференція, Деканка дю Коміс, Бере Боск
	4,0 x 0,8	3125	Основні сорти
У-подібна	4,5 x 1,2	1850	
Поздовжній Бібаум	3,3 x 1,0	3030	Основні сорти
V-подібна	3,5 x 0,7	4081	Аббат Фетель, Конференція, Деканка дю Коміс, Бере Боск
Дуже висока інтенсивність			
V-подібна інтенсивна	3,5 x 0,5	6000	Аббат Фетель, Конференція, Деканка дю Коміс, Бере Боск
	3,0 x 0,3	11000	
Вертикальна вісь	2,5 x 0,31	13000	Аббат Фетель

Садивний матеріал

Різноманітність конструкцій насаджень груші зумовлена відсутністю універсальної підщепи. Італійські плодові розсадники вирощують саджанці під ту чи іншу конструкцію саду. Крім вирощених окуліруванням традиційних дворічок, пропонують однорічки груші з ранньолітнього (ліпневого) окулірування, однорічки з зимового щеплення та бі-баум.

Швидке плодоношення можливе за наявності розвиненої крони. Для надщільних насаджень з веретенподібною кроною і 35-сантиметровою відстанню в ряду між деревами ідеальним вважають садивний матеріал груші з короткими гілками довжиною 10–15 см. Навіть саджанці із зимового щеплення в умовах Італії надто сильнорослі, тому дерева в промисловому саду потребують підрізування коренів.

Оскільки кронування однорічок на висоті 50–60 см плодоношення на рік затримує, проростання бруньок і ріст бічних пагонів у кроні активізують прищипуванням верхівкового листа та обробкою верхівки саджанця гібереліном і цитокініном. Утворення крони прискорюють також застосуванням двопровідникових саджанців бі-баум.

Підщепи

Більш ніж 90% італійських грушевих садів закладено на клонових підщепах айви, що ефективно контролюють ріст, забезпечуючи раннє плодоношення. Проте, внаслідок підвищеного вмісту кальцію в ґрунті, щеплені на айві дерева

груші у високоінтенсивних насадженнях чутливі до хлорозу. Дорогі – до 400 євро на гектар, – і зазвичай недостатні заходи для його запобігання підвищують собівартість виробництва.

Толерантні ж до хлорозу сіянці груші виростити важко, а щеплені на них дерева сильнорослі і повільно нарощують урожайність. Проте це ефективна альтернатива підщепам айви, особливо на суглинистих ґрунтах з підвищеною карбонатністю. Селекційні програми створюють сіянцеві генотипи з подібними до айви перевагами, уникаючи їх недоліків.

Заслужують на увагу клонові підщепи груші айва Н (МН) та айва Адамса, а також насінневі Піріам (Pyriam) і Піродварф (Pyrodwarf).

Айва Н. Сила росту подібна до карликової айви С, проте коливається в межах 15% залежно від ґрунтово-кліматичних умов. Хоча темп нарощування врожайності поступається айві С, у щеплених на айві Н дерев плоди груш крупніші.

Айва Адамса поширюється бельгійськими плодорозсадниками з 1970-х років. Сила росту щеплених на ній дерев груші проміжна між айвою А та айвою С; підщепка індукує скороплідність і високу врожайність. Хоча випробування ще тривають, популярність айви Адамса серед італійських садівників зростає.

Піріам (Pyriam) відібрано в Анжерській дослідній станції садівництва з популяції груші звичайної (Франція) і вивчено з сортами Вільямс і Гюйо. Більш сильноросла, ніж айва прованська ВА 29 і насіннева підщепка Фарольд 40 випробовується в різних ґрунтово-кліматичних умовах.

Піродварф (Pyrodwarf) – отримана в Німеччині клонова підщепка з подібною або дещо слабшою від ВА 29 силою росту і повільнішим від айви темпом нарощування врожаю. Менш чутлива до активного кальцію в ґрунті. Наразі більш детально вивчається продуктивність і якість врожаю щеплених на Піродварф сортів груші.

Унаслідок відсутності ефективних заходів проти випадання дерев в італійських грушевих садах поступово скорочують обсяги застосування айви, що в нових насадженнях сорту Аббат Фетель займає до 94%. Популярність цієї підщепи не спадає у більш сприятливих для вирощування груші регіонах, тоді як в менш сприятливих ефективніша невисока щільність садіння дерев на насінневі підщепи.

Обрізування високоінтенсивних насаджень

Кожна з п'яти найбільш розповсюджених в Італії конструкцій насаджень груші передбачає специфічне формування й обрізування, яке все більше вдосконалюється з метою ефективнішого "управління" плодовими деревами. Збільшуваний ріст, плодоношення та прибутковість в італійських садах зі щіль-

ною садіння понад 4 тис. дерев на гектарі забезпечує переважно сорт Аббат Фетель.

Підрізування коренів

У високощільних насадженнях груші зазвичай підрізують корені, особливо в країнах, де заборонено регулятори росту. Роблять це переважно до цвітіння, наприклад у лютому–березні. Серед недоліків підрізування коренів – гірше забезпечення дерев водою й елементами мінерального живлення, здрибніння плодів та порушення гормонального стану дерев. Перевагою ж є ефективне регулювання сили росту.

Утримання ґрунту

Ґрунт в міжряддях грушевих садів утримують під залуженням (дерново-перегнійна система), а пристовбурні смуги – під гербіцидним паром або органічною мульчею.

Зрошення і фертигація

У Західній Європі в середньому третина плодкових насаджень потребує зрошення і значно більша – в середземноморських країнах: 83% в Греції, 68 в Іспанії, 52 в Португалії та 60% в Італії. Більша потреба в поливі спостерігається в регіонах з меншим рівнем атмосферних опадів та вищою весняною і літньою транспірацією.

Зрошення промислового саду покращує скороплідність і врожайність дерев, вирівнює та розмір плодів, знижує періодичність плодоношення, забезпечує вищу якість продукції. У поєднанні з фертигацією, що обов'язкова складова технології догляду за інтенсивним грушевим садом, це суттєво покращує його прибутковість.

Ґрадозахист

В умовах зростання ризику бактеріального опіку і вартості страхування, активно запроваджується захист від граду. Встановлення системи захисту коштує 10–13 євро на гектар, зменшуючись на 2,6 тис. євро зі збільшенням ширини міжрядь від 2,5 до 4 м. Зазвичай для цього застосовують більш витриману чорну сітку, а останнім часом також зелену і сіру.

Література

- Музаккі С. Інтенсивні насадження груші // 24-й Міжнародний семінар "Високоінтенсивні технології – в садівництві". 7.05.2008.– Уманський національний університет садівництва.
Musacchi S. Training systems & orchard management for Southern european pear orchards // The Compact fruit tree.– 2009.– Vol. 42.– №3.– P. 16-19.
Bansavini S. Pear fruiting-branch models related to yield control and pruning // Acta Hort.– 2002.– Vol. 596.– P. 627-633.

(О.В. Мельник)

Van Rijn - de Bruyn

Fruit-trees ■ Саженцы плодовых деревьев

ПИТОМНИК

ООО "Ван Райн - Де Брюн Украина"

ПИТОМНИК

Van Rijn - de Bruyn BV Голландия

www.vanrijn-debruyjn.nl

irene@urdzik.pl

Украина, Днепропетровская обл.,
Никопольский р-н

+38 050 497 61

+38 0566 672 4

"Новини садівництва"
щоквартальний
науково-виробничий журнал
№1(87), січень-березень 2015 р.

Засновники:

Укрсадвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут помології НААН; Мелітопольська дослідна станція Інституту садівництва НААН; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААН

Зареєстрований Держкомвидавом України
5.03.1994 р., серія КВ 465

Головний редактор:

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

Редакційна колегія:

доктори с.-г. наук Балабак А.Ф.,
Бутило А.П., Копилов В.І.,
Копитко П.Г., Майдебура В.І.,
Хоменко І.І.; доктор екон. наук
Непочатенко О.О.; кандидати с.-г.
наук Кучер М.Ф., Ріпамельник
В. П., Сенін В.В.; Рибак А.В.

Номер редагували:

Мельник О.В., Личенкова І.О.

Проект обкладинки

і верстання: Мельник О.В.

**За використання
матеріалів
посилання на "НС"
обов'язкове**

Підписка в редакції

Адреса редакції:
Абон. скринька 543,
20305, м. Умань-5
Черкаської області.
Сайт: www.novsad.com
Ел.пошта: novsad@ukr.net
тел. +380474432326

Підписано до друку 15.ІІІ.2015
Формат 60x84 1/16
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні
фірми "Есе": 03142, м. Київ, пр-т
Акад. Вернадського, 34-1

Зміст

Актуально

Коричневий мармуровий смердючий клоп.....2
Зимове зберігання осмії.....3

Захист саду

Фосфорні добрива в захисті саду.....6
Ефективний захист від кліщів.....8

Агротехніка

Особливості технології спурових сортів.....9
Одноярусна пальмета груші:
італійський досвід.....13

За рубежом

Конструкції насаджень груші
в південній Європі.....21
Вирощування грецького горіха:
італійський досвід.....26
Застосування СмартФреш.....33

Нові культури і сорти

Нові сорти яблуні:
клони Ред Делішеса.....34

Переробка, реалізація

Худік Л.М., Мельник О.В. Зберігання яблук
ранньозимових сортів з обробкою 1-МЦП.....38

Фото на обкладинці: Веретенноподібна крона
груші зі "столом" для першого ярусу
(фото О.В. Мельника).

Новини садівництва, 2015, №1 1